

BD

Sprawozdanie z działalności Mazowieckiego Towarzystwa Naukowego za lata 2002-2004

Rocznik Mazowiecki 16, 325-327

2004

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRONIKA

Sprawozdanie z działalności Mazowieckiego Towarzystwa Naukowego za lata 2002–2004

MTN mimo iż jest w dalszym ciągu jednym z najmłodszych towarzystw naukowych, to nawiązuje do bogatej tradycji badań naukowych, które na Mazowszu uosabiali przede wszystkim prof. Stanisław Herbst, prof. Aleksander Gieysztor, doc. Jerzy Antoniewicz i doc. Stanisław Pazyra.

Przypomnijmy, iż nasze Towarzystwo wkrótce będzie miało 10 lat. Z wnioskiem o zarejestrowanie MTN wystąpił Komitet Założycielski, którym kierowali: Józef Kazimierski, Benon Dymek, Krystyna Królikowska-Waś oraz Ryszard Juszkiewicz i Krzysztof Braun. Towarzystwo zostało zarejestrowane 27 września 1995 r., a w miesiąc później zwołało swe pierwsze Walne Zgromadzenie. Na wniosek prof. Jerzego Myślińskiego członków-założycieli wybrano do Zarządu Głównego, do którego ponadto powołano prof. Witolda Rakowskiego, od lat związanego również z regionalnym ruchem naukowym na Mazowszu. Prezesem został prof. dr hab. Józef Kazimierski, bliski współpracownik prof. St. Herbsty i wieloletni dyrektor Archiwum m.st. Warszawy. Niestety od dłuższego czasu prezes Towarzystwa choruje. Życzymy mu szybkiego powrotu do zdrowia. Interesuje się życiem Towarzystwa i osobiście akceptuje najważniejsze dokumenty.

Żywoć MTN wydaje się być ustabilizowany, w 2000 r. dokonaliśmy ponownej rejestracji Towarzystwa według zmodyfikowanych wymogów sądowych. Bardzo dobrym adresem dla Towarzystwa jest ul. Krzywe Koło 7. Korzystamy nie tylko z uprzejmej gościnności Archiwum m.st. Warszawy, ale podejmujemy wspólne inicjatywy, jak np. organizacje odczytów naukowych z cyklu „Warszawa i Mazowsze”. W serii odczytów dotychczas ukazało się siedem tomików, ale teraz mieliśmy dłuższe przerwy. Ostatni odczyt o wizji wspólnoty europejskiej według Wojciecha Bogumiła Jastrzębowskiego z 1831 r. wywołał żywsze zainteresowanie. Szczególne zaciekawienie dokonaniaми Jastrzębowskiego występuje na tej części Ziemi Zawkrzeńskiej, która nazywana jest Pobożem (Poborzem). W czerwcu odbędą się tam nowe inicjatywy popularyzatorskie. Ostatnio do

tych przedsięwzięć włącza się Instytut Filologiczno-Historyczny Wyższej Szkoły Zawodowej w Mławie (wspólnej dla Mławy i Ciechanowa). Są projekty badań terenowych przy udziale studentów.

MTN współpracuje z coraz to większą liczbą towarzystw naukowych i regionalnych. Zwłaszcza przez Ośrodek Nauki i Dydaktyki MTN, którego zadaniem jest prowadzenie i popularyzowanie badań naukowych na Mazowszu i Podlasiu oraz organizowanie różnych form kształcenia. Towarzystwo przez Ośrodek Nauki i Dydaktyki ściśle współpracuje z Instytutem Badań Literackich PAN, który przy naszej współpracy organizuje różnego rodzaju podyplomowe studia polonistyczne. Ostatnio powołano nowe kierunki studiów m.in. retoryki stosowanej i krytyki. Zamierzamy odpowiadać na dalsze zapotrzebowania społeczne, np. związane z nową maturą. Studia cieszą się dużą renomą. Dwa lata temu mieliśmy nieco mniej zgłoszeń, ale obecnie (mimo zwiększonej konkurencji spowodowanej powołaniem nowych szkół humanistycznych) utrzymuje się dość wysokie zainteresowanie. W przyszłym roku będziemy także obchodzić 10-lecie współpracy w tej dziedzinie z Instytutem Badań Literackich PAN.

Dużym osiągnięciem MTN było utworzenie w 1997 r. Wyższej Szkoły Rozwoju Lokalnego w Żyrardowie, która w ostatnim okresie, po przeniesieniu się do nowego budynku, ma dobre warunki do rozwoju. Coraz więcej studentów podejmuje studia. Jest to również szansa dla samego Żyrardowa, który w dalszym ciągu przeżywa upadek. Rektorem uczelni jest prof. Witold Rakowski, a prorektorem dr Krystyna Królikowska. Uczelnia zapewniła swoim absolwentom możliwość ukończenia studiów wyższych na poziomie magisterskim. Przy witrynie uczelni powstanie strona www MTN.

MTN, nawiązując do koncepcji badań regionalnych profesora Herbsta, stara się tworzyć warunki do rozwoju szkolnictwa wyższego w regionie, przywiązując wagę do zakładania bibliotek naukowych. Z inicjatywy założycieli MTN miasto Mława zakupiło przed paru laty bogatą bibliotekę prof. Herbsta. Zyskało w ten sposób jeszcze jeden atut do utworzenia wyższej szkoły zawodowej. Od roku akademickiego 2001/2002 zaczęła działać w Ciechanowie i Mławie Wyższa Szkoła Zawodowa, której prorektorem jest prof. Ryszard Juszkiewicz, członek Zarządu naszego Towarzystwa. Natomiast od roku 2003/2004 powołano kierunek historyczny. Rozwijane są studia podyplomowe. W Mławie działa również związana z MTN Stacja Naukowa im. St. Herbsta, która zainicjowała studia doktoranckie z historii i prawa. W ten sposób Mława zaczyna wyrastać na nowy ośrodek intelektualny.

Obiektywną miarą działalności towarzystw są badania naukowe i wydawnictwa. Komitet Badań Naukowych poprzez MTN częściowo sfinansował badania naukowe prof. J. Kazimierskiego, który przygotował cenne wydawnictwo źródeł archiwalnych pt. *Ludność żydowska w Warszawie w latach 1939–1943* (od pewnego czasu znajduje się w druku). Podejmowane są również inne tematy badawcze, nie tylko historyczne.

„Wizytówką” MTN jest wznowiony w 1998 r. „Rocznik Mazowiecki”, który daje możliwość wypowiedzi całemu środowisku naukowemu, zajmującemu się Mazowszem i Podlasiem. Początkowo MTN wydawał „Rocznik” przy udziale Wyższej Szkoły Humanistycznej w Pułtusku. Od tomu XIV (2002) MTN jest sam

wydawcą. Dotychczas ukazało się 7 tomów (IX–XV), ostatni XVI jest w przygotowaniu redakcyjnym. Poprzez „Rocznik Mazowiecki” nawiązujemy w jakimś stopniu do dorobku Mazowieckiego Ośrodka Badań Naukowych im. St. Herbsta z lat 1967–1993. MTN w związku z chorobą prezesa Kazimierskiego powołało rozszerzony skład Komitetu Redakcyjnego. Od tomu XV za stronę edytorską odpowiada Wydawnictwo IBL PAN. Zaczęliśmy także publikować kolorowe zdjęcia. Myślimy również o wydaniu elektronicznym na płycie CD. Zmiany dotyczące wydawcy były potrzebne ze względu na konieczność racjonalnego wydawania skromnych środków Towarzystwa. Zmuszeni byliśmy też nieco „odchudzić” objętość każdego tomu. Jak zawsze czekamy na interesujące teksty regionalistów. Chcemy także szerzej informować o mazowianach, ciekawych inicjatywach naukowych i popularyzatorskich.

Szerokim echem odbiła się publikacja MTN *Wizja przymierza między narodami Europy z 1831 r. według Wojciecha Bogumiła Jastrzębowskiego*. Obok wypowiedzi historyków mamy też wypowiedzi na piśmie Prezydenta RP i innych osób. Staramy się uczestniczyć w konferencjach naukowych w miarę możliwości w sposób czynny. Podejmujemy współpracę z coraz większą liczbą towarzystw naukowych i regionalnych. Ostatnio nawiązaliśmy kontakt ze Stowarzyszeniem Twórców Muzeum Zamku i Szpitala na Ujazdowie. Chcemy wspólnie przypomnieć dzieje Jazdowa jako ważnej siedziby książąt mazowieckich. Z myślą o nauczycielach i studentach przygotowujemy skrypt o historii i kulturze Mazowsza. Zastanawiamy się, jak upowszechnić dziedzictwo kulturowe Mazowsza, czy na przykład nie warto by zapoczątkować wykładów bądź kursu z tej problematyki dla zainteresowanych.

Posiedzenia ZG MTN odbywają się co najmniej raz na kwartał. Ustala się na nich podstawowe zadania Towarzystwa i omawia dokonania, także występują trudności. Sprawy bieżące załatwia Biuro ZG MTN, którym kieruje Pani Urszula Kalińska. Towarzystwo ma również głównego księgowego, który odpowiada przed Zarządem za prawidłową i terminową gospodarkę finansową. Nawet takie stowarzyszenia, które oparte są na działalności społecznej, dotyczącej coraz bardziej konieczności biurokratyczne.

Liczba członków Towarzystwa wzrasta. Chcemy mieć członków czynnych i rozumiejących zadania stowarzyszenia, dlatego nie dążymy do nadmiernej liczebności. Sądzimy, iż o znaczeniu MTN decydują nasi członkowie i sympatycy. Najliczniejszą grupę stanowią ludzie szeroko pojętej nauki, ale chcemy przyciągnąć zdolnych popularyzatorów, nauczycieli i organizatorów oraz pragniemy pozyskać młodzież. Na pytanie, jak to zrobić, musimy poszukać skutecznej odpowiedzi wszyscy. Mazowieckie Towarzystwo Naukowe jest potrzebne regionowi zwłaszcza teraz, gdy Polska znajdzie się w Unii Europejskiej, a szkoły szerzej zainteresują się ścieżką edukacyjną „Małe Ojczyzny”. Regionalizm polski nigdy nie był przeciwstawny edukacji europejskiej. Na Mazowszu żyło wiele mniejszości narodowościowych, a kto umie szukać, ślady może odnaleźć również dzisiaj.